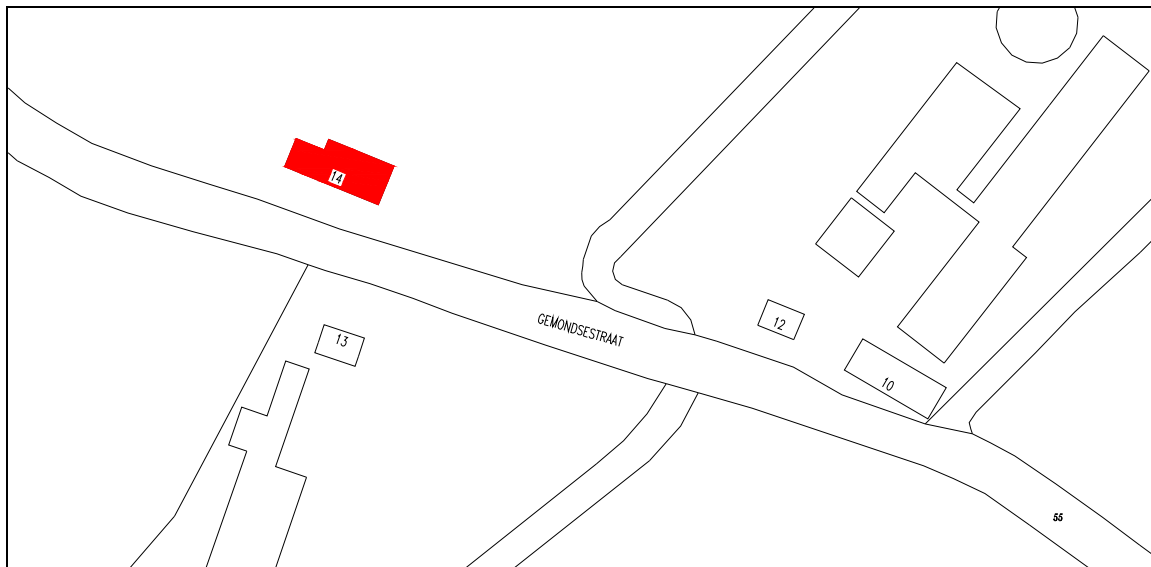


Terugkeren naar de Heemkunde-site kan via de *Terugknop*.
U vindt de *terugknop* bovenin uw scherm, meestal uiterst linksboven.

Adres: Gemondesestraat 14, Liempde

Objectnr. : LIE-101
blad: 1



Gemeente : Boxtel
Plaats + postcode : Liempde 5298 NZ
Straat + nummer : Gemondesestraat 14
Naam :
Kad. aanduiding :
Eigenaar :
Aard object : gebouw met erf
Huidige functie : boerderij
Oorspr. functie : boerderij
Opdrachtgever : A. Versantvoort
Architect :
Aannemer :
Bouwjaar : 1922
Bouwtype : langgevelboerderij met zadeldak
Bouwstijl :

Objectnr. : LIE-101

Datum invent.: 13-10-04

Staat van onderhoud: redelijk

Kwalificatie : cat. 1

Bouwgeschiedenis/historie: Aan de noordoostzijde van de Gemondesestraat gelegen boerderij, die zich vrijstaand bevindt op een bijbehorend erf. De straat ligt in het buitengebied van Boxtel en leidt tezamen met de in het verlengde gelegen straten naar de buurtschap Gemonde. Deze oude herdgang vindt zijn oorsprong in de vroege Middeleeuwen, maar er zijn ook sporen van een Romeinse nederzetting aangetroffen. In het ten zuiden van Gemonde gelegen gebied bleef veel van het door akkers bepaalde karakter behouden. Er bevinden zich diverse verspreid liggende boerderijen.

De boerderij aan de Gemondesestraat 14 dateert uit 1922 en is uitgevoerd volgens het langgeveltype, dat karakteristiek is voor de boerderijbouw in oostelijk Brabant. De eenvoudige uitvoering van dergelijke boerderijen verwijst nog naar de schrale landbouwpraktijk die Brabant eeuwenlang heeft gekend. De boerderij heeft de gebruikelijke opzet, met een op de kopgevel aansluitende woning en naastliggende deel. De ingangen bevinden zich in de op de straat aansluitende langgevel.

Vooraf in de jaren '20 en '30 zijn veel boerderijen vernieuwd, toen werd overgegaan van een potstal op de doelmatiger grupstal. De geleidelijke verbetering van de landbouwpraktijk leidde tot hogere opbrengsten, waardoor het mogelijk was om nieuwe boerderijen te bouwen en bestaande boerderijen te vernieuwen. Bij Gemondesestraat 14 gaat het om een volledig nieuw gebouwde boerderij, waardoor niet uitgegaan moet worden van bijvoorbeeld een bewaard gebleven oudere gebintconstructie. De boerderij behield zijn oorspronkelijke functie (met verminderde bedrijfsvoering) en onderging geen ingrijpende moderne wijzigingen.

Beschrijving: Het object heeft een rechthoekige plattegrond, één bouwlaag en een zadeldak met de nok evenwijdig aan de voorgevel. Het dak is gedekt met gesmoorde muldenpannen. Ter hoogte van het woongedeelte bevindt zich op de nok een bakstenen schoorsteen. De gevels werden gemetseld in bruine baksteen in kruisverband met platvolle voegen, en hebben gepleisterde plinten. Smeedijzeren staafankers bevinden zich ter hoogte van de balklagen en de kapgordingen. Een bakstenen siermetselwerklijst sluit de voorgevel af.

De voorgevel (zuidwestzijde) bevat uiterst links de symmetrische gevelindeling van het woongedeelte. Hier bevindt zich centraal een ingang met een deur met drie boven elkaar geplaatste enkelruits deurraampjes. Boven het kalf bevat de ingang een 2-ruits bovenlicht. De ingang wordt geflankeerd door telkens één venster met een vernieuwd 6-ruits 'schuifraam' (nu vast) en opgeklampte luiken. Ingang en vensters worden afgesloten door een bakstenen segmentboog met een decoratieve boogtrommel (siermetselwerk en pleisterwerk). Rechts van het woongedeelte is te zien dat hier een brede getoogde ingang later is dichtgemetseld. Binnen dit metselwerk bevindt zich een smalle ingang met een opgeklampte deur met smeedijzeren gehengen. Aan weerszijden van deze ingang zijn telkens twee kleine getoogde stalvensters met een 4-ruits raam geplaatst, waarvan het venster dat zich direct rechts van de ingang bevindt eveneens binnen het latere

metselwerk is geplaatst. Uiterst rechts bevindt zich de deelingang met een dubbele opgeklampte deur met smeedijzeren gehengen. Rechts hiervan nog een getoogd stalvenster als genoemd. De linker zijgevel (woongedeelte) heeft twee vensters met een bakstenen segmentboog en een boogtrommel. Het rechter venster bevat een vernieuwd 6-ruits 'schuifraam' (nu vast). Het linker venster is vergelijkbaar ingevuld, maar heeft door de aanwezigheid van een opkamer een hogere aanzet dan het eerder genoemde venster. Beide vensters zijn voorzien van opgeklampte houten luiken. In de op het dak aansluitende topgevel bevinden zich twee zoldervensters met een dubbel 2-ruits draairaam en een 2-ruits bovenlicht. De rechter zijgevel is blind, met uitzondering van een getoogde opening bovenin de topgevel. Op de achtergevel sluit links een uitbouw aan, die via een afsteek is verbonden met de kap van de boerderij.

Motivering: Het betreft een bakstenen langgevelboerderij met dwarsdeel en zadeldak uit 1922. De boerderij heeft architectuurhistorische waarde als een goed en vrij laat voorbeeld van een traditionele Brabantse langgevelboerderij met een gave hoofdvorm en overwegend gave detaillering. Het object heeft situeringswaarde vanwege de voor een langgevelboerderij karakteristieke ligging langs de weg, waar het object tezamen met een historisch ingevuld erf en op de straat aansluitende laanbeplanting een waardevol ensemble vormt dat karakteristiek is voor het door een agrarische invulling bepaalde buitengebied van Boxtel. Als een boerderij die tot stand kwam in een periode waarin veel agrarische bebouwing in Brabant werd vernieuwd, heeft het object cultuurhistorische waarde. Door zijn opzet weerspiegelt de langgevelboerderij de ideeën omtrent de uitvoering van een boerderij zoals die bestonden in de betreffende ontstaansperiode.

Opmerkingen: Inwendig is de boerderij niet bekeken. Vermoedelijk bleven de originele indeling en authentieke interieurelementen goed behouden. Het woongedeelte bevat vernieuwde vensterinvullingen, die evenwel naar de oorspronkelijke situatie zijn uitgevoerd. Rondom de boerderij bleef de historische erfinvulling goed behouden. Bij het woongedeelte een 'boerentuin'.

Bronnen:

Bouwgegevens Gemeentearchief Boxtel

Coenen, J., *Baanderheren, boeren en burgers*, Boxtel 2004



